

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

**Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра готельно-ресторанної та курортної справи**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Т.В. Капліна
(підпис) (ініціали, прізвище)

« 31 » серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Безпека: Охорона праці в галузі. Цивільний захист»

освітня програма/спеціалізація «Готельно-ресторанна справа»

спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа
(код) (назва спеціальності)

галузь знань 24 Сфера обслуговування
(код) (назва галузі знань)

ступінь вищої освіти магістр
(бакалавр, магістр, доктор філософії)

**Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека: Охорона праці в галузі. Цивільний захист» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
Протокол від 31.08.2022 року № 1**

Полтава 2022

Укладач: Бичков Я.М., доцент, к.т.н.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Готельно-ресторанна справа»
спеціальності Готельно-ресторанна справа ступеня магістр

(підпис)

Н.В. Рогова
(ініціали, прізвище)

«31» ___ серпня ___ 2022 року

ЗМІСТ

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання.....	4
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	5
Розділ 4. Тематичний план вивчення навчальної дисципліни	7
Розділ 5. Оцінювання результатів навчання.....	11
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	11
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	12

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 – Опис навчальної дисципліни «Безпека: Охорона праці в галузі. Цивільний захист» для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», освітня програма «Готельно-ресторанна справа» (магістр)

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	Пререквізити: «Екологізація готельно-ресторанного господарства», «Менеджмент персоналу готельно-ресторанного бізнесу», Постреквізити: «Кваліфікаційна робота»	
Мова викладання	українська	
Статус дисципліни обов'язкова		
Курс/семестр вивчення	2/1	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	3/1	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 2 семестр 90		
- лекції: 2 семестр 16		
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 2 семестр 20		
- самостійна робота: 2 семестр 54		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): екзамен		
Заочна форма навчання		
Кількість годин: – загальна кількість: 2 семестр 90		
- лекції: 2 семестр 4.		
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 2 семестр 2.		
- самостійна робота: 2 семестр 84.		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): 2 семестр екзамен		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті. СК 3. Здатність планувати та здійснювати ресурсне забезпечення діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу. СК 9. Здатність забезпечувати якість обслуговування споживачів готельних та ресторанних послуг. СК 10. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу. СК 14. Здатність проектувати об'єкти готельної та ресторанної індустрії за допомогою сучасних автоматизованих систем. СК 15. Здатність розуміти екологічну концепцію підприємства готельного і ресторанного господарства	РН 01. Розробляти і приймати ефективні рішення з питань розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики, забезпечувати їх реалізацію, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки їх впливу. РН 06. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані, систематизувати й упорядковувати інформацію для вирішення комплексних задач професійної діяльності. РН 08. Ініціювати, розробляти та управляти проектами розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу із врахуванням інформаційного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення. РН 09. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання задач управління основними та допоміжними бізнес-процесами суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
та сучасні еко-тренди.	РН 12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефхівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці.

Мета та завдання вивчення дисципліни. Соціальне партнерство (соціальний діалог) в охороні праці. Охорона праці як невід’ємна складова соціальної відповідальності. Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці. Трудові норми Міжнародної організації праці. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.

Тема 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в готельно-ресторанній галузі

Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в готельно-ресторанній галузі. Показник нормативно-правових актів з питань охорони праці. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в готельно-ресторанній галузі.

Тема 3. Система управління охороною праці в організації (СУОП).

Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Примірний розподіл функціональних обов’язків з охорони праці. Планування заходів з охорони праці. Галузеві системи управління охороною праці. Регіональні системи управління ОП

Тема 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

Аналіз травматизму в галузі готельно-ресторанного бізнесу. Положення про розслідування нещасних випадків на виробництві.

Тема 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності

Визначення мети і порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці. Ознайомлення з основними положеннями Методичних рекомендацій для проведення атестації робочих місць за умовами праці. Оцінка робочого місця оператора комп’ютерного набору. Розроблення рекомендацій щодо надання пільг операторам та покращення умов і безпеки їх праці.

Тема 6. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях

Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці. Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Аналіз професійного та виробничого ризиків.

Тема 7. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об’єктах

Пожежна охорона та пожежний нагляд в Україні. Порядок встановлення протипожежного режиму на підприємстві. Види інструктажів і інструкцій з пожежної безпеки. Класифікація, розслідування, аналіз та облік пожеж.

Тема 8. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці.

Органи державного нагляду за охороною праці. Державна служби України з питань праці. Органи державного нагляду за охороною праці.

Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробниц-

тві

Порядок призначення та здійснення виплат, потерпілим від нещасного випадку на виробництві. Відшкодування шкоди працівникові у разі ушкодження його здоров'я.

Тема 10. Організаційно-правові засади цивільного захисту населення

Історія розвитку системи Цивільної оборони і цивільного захисту. Цивільна оборона і цивільний захист населення в Україні. Єдина державна система цивільного захисту України.

Тема 11. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій

Надзвичайні ситуації та їх класифікація. Вражаючі фактори надзвичайних ситуацій. Етапи розвитку і динаміка надзвичайних ситуацій. Оцінювання збитків при надзвичайних ситуаціях.

Тема 12. Планування заходів з питань цивільного захисту

Способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях. Укриття населення в захисних спорудах. Евакуаційні заходи в надзвичайних ситуаціях. Прогнозування надзвичайних ситуацій. Фінансування заходів із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуаціях.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 - Тематичний план навчальної дисципліни «Безпека: Охорона праці в галузі. Цивільний захист» для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», освітня програма «Готельно-ресторанна справа» (магістр)

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Охорона праці в галузі. Цивільний захист.					
Лекція №1. Вступ. Міжнародні норми в галузі охорони праці 1. Мета та завдання дисципліни 2. Стан безпеки праці в галузі. 3. Соціальний діалог в Європейському Союзі. Міжнародні стандарти SA8000 «Соціальна відповідальність» і ISO2600 «Настанова по соціальній відповідальності» 4. Європейський Союз і законодавство з охорони праці. Міжнародні організації в сфері охорони праці: МОП, МАГАТЕ, МОЗ. 5. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.	2	Практичне заняття № 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці 1. Міжнародні стандарти SA8000 «Соціальна відповідальність» 2. ISO2600 «Настанова по соціальній відповідальності»	2	Реферат на тему «Права людини»	6
Лекція 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в готельно-ресторанній галузі 1. Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці, що діють в Україні 2. Основні законодавчі і нормативно-правові акти, що діють в сфері обслуговування.	2	Практичне заняття № 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в ГРГ 1. Законодавча та нормативна база України з охорони праці. 2. Основні положення Закону України «Про охорону праці» 3. Вирішення ситуаційних завдань —	2	Підготувати доповіді на теми: «Законодавча база охорони праці в Україні»; «Відповідальність роботодавців з питань охорони праці».	6
Лекція 3. Система управління охороною праці в організації (СУОП) 1. Система менеджменту охорони праці та промислової безпеки.	1	—		Опрацювати форми нагляду за станом охорони праці.	4

<p>2. Розробка системи управління охороною праці. Політика підприємства в галузі охорони праці.</p> <p>3. Функціональні обов'язки з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства.</p>					
<p>Лекція 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків:</p> <p>1. Класифікація нещасних випадків та взяття їх на облік.</p> <p>2. Розслідування та облік нещасних випадків</p> <p>3. Профілактика нещасних випадків</p>	1	<p>Практичне заняття № 3. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків</p> <p>1. Розслідування та облік нещасних випадків</p> <p>2. Профілактика нещасних випадків</p> <p>3. Складання інструкції з охорони праці</p>	4	<p>Підготувати доповіді на теми: «методи та порядок розслідування нещасного випадку на виробництві», «Статистика та аналіз травматизму на виробництві».</p>	6
<p>Лекція 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності</p> <p>1. Аналіз умов праці у галузі за показниками важкості та напруженості трудового процесу.</p> <p>2. Вимоги безпеки до будівель, споруд, виробничих і допоміжних приміщень.</p> <p>3. Особливості електробезпеки на підприємствах. Безпека праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин.</p>	1	<p>Практичне заняття № 4. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності</p> <p>1. Визначення мети і порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці.</p> <p>2. Ознайомлення з основними положеннями Методичних рекомендацій для проведення атестації робочих місць за умовами праці.</p> <p>3. Оцінка робочого місця оператора комп'ютерного набору.</p>	2	<p>Підготувати доповідь на тему: «Природа електричного струму та його фізіологічні особливості впливу на організм людини».</p>	6
<p>Лекція 6. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях</p> <p>1. Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень.</p>	1	<p>Практичне заняття № 5. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях</p> <p>1. Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для науко-</p>	2	<p>Проаналізувати загальнодержавні, галузеві, регіональні програми поліпшення стану безпеки праці та виробничого середовища</p>	8

2. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці.		вих досліджень. 2. Техніка безпеки при проведенні дослідних робіт у лабораторіях.			
Лекція 7. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах 1. Основні причини виникнення пожеж на підприємствах галузі. 2. Основні вихідні дані, що використовують при розробці заходів і засобів по забезпеченню пожежної безпеки об'єктів. 3. Система забезпечення вибухопожежної безпеки об'єкта.	2	Практичне заняття № 6. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах 1. Вивчення загальних положень про евакуацію людей з приміщень під час пожежі 2. Проведення розрахунків часу евакуації людей з торговельного комплексу	2	Підготувати доповідь на тему: «Первинні засоби пожежогасіння».	6
Лекція 8. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці 1. Органи державного нагляду (контролю) за охороною праці. 2. Громадський контроль за станом охорони праці на виробництві.	2	—		Підготувати доповідь на тему: «Атестація робочих місць».	10
Лекція 9. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві 1. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. 2. Страхові тарифи та виплати. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків.	1	—		Підготувати доповідь на тему: «Суб'єкти та об'єкти страхування. Поняття про страховий ризик та страховий випадок».	6

<p>Лекція 10. Організаційно-правові засади цивільного захисту населення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку Цивільної оборони в Європі 2. Цивільна оборона та Цивільний захист населення в Україні 3. Структура, завдання та режими функціонування Єдиної системи цивільного захисту в Україні 	1	<p>Практичне заняття № 7. Організаційно-правові засади цивільного захисту населення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура ЦЗ в Україні. 2. Завдання та режими функціонування Єдиної системи цивільного захисту в Україні 	2	<p>Підготувати доповідь на тему: «Структура, завдання та режими функціонування Єдиної системи Цивільного захисту в Україні».</p>	4
<p>Лекція 11. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Надзвичайні ситуації та їх класифікація 2. Уражаючі фактори надзвичайних ситуацій 3. Етапи розвитку і динаміка надзвичайних ситуацій 4. Оцінка збитків при надзвичайних ситуаціях 	1	<p>Практичне заняття № 8. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Надзвичайні ситуації, притаманні Полтавській області. 2. Оцінка збитків від надзвичайних ситуацій. 	2	<p>Підготувати доповідь на тему: «Класифікація та характеристика надзвичайних ситуацій. Особливості поведінки цивільного населення в умовах пандемії».</p>	6
<p>Лекція 12. Планування заходів з питань цивільного захисту</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях 2. Укриття населення в захисних спорудах 3. Евакуаційні заходи в надзвичайних ситуаціях 4. Прогнозування надзвичайних ситуацій 	1	<p>Практичне заняття № 9. Планування заходів з питань цивільного захисту</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях 2. Укриття населення в захисних спорудах 3. Евакуаційні заходи в надзвичайних ситуаціях 	2	<p>Підготувати доповідь на тему: «Способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях».</p>	4
Всього	16		20		72

Розділ 5 «Система оцінювання знань студентів»

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-9): відвідування занять (5 балів); захист домашнього завдання (5 балів); виконання навчальних/практичних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (5 балів); поточна модульна робота (10 балів) Модуль 2 (теми 10-12): відвідування занять (5 балів); захист домашнього завдання (5 балів); виконання навчальних/практичних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	60
Екзамен	40
Разом	100

Примітка: За додаткові види навчальних робіт студент може отримати додаткові бали (за участь у науковій роботі, олімпіаді тощо 20 балів), що додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Закон України «Про охорону праці». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. Кодекс цивільного захисту України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» (З повним переліком та зразками додатків). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF/stru>
4. ДБН В.1.2-12-2008. Будівництво в умовах ущільненої забудови. Вимоги безпеки. . Режим доступу: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/03/DBN-V.1.2-12-2008.pdf>
5. Кошель В.І., Сав'юк Г.П., Дзундза Б.С. Основи охорони праці. навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів педагогічного напрямку / Укаладачі: В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза // – Івано-Франківськ: НАІР, 2020. – 182 с.

6. Варивода К. С., Горденко С. І. Цивільний захист : підручник./ К. С. Варивода, С. І. Горденко // Переяслав (Київ. обл.). - 2020. 596 с. Режим доступу: http://ephshair.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/8989898989/4978/Pidруchnyk_TsZ.pdf?sequence=1&isAllowed=y
7. Левченко О. Г. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. // За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с. Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/26895/1/OP_ta_TsZ_pidруchnyk.pdf
8. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці / В. В. Березуцький // – [Б. м.] : LAP Lambert Academic Publishing, 2019. – 108 с.
9. Собакарь А.О. Цивільний захист у схемах: навч. посібник / А.О. Собакарь, Д.Г. Казначеев, В.Д. Поливанюк, О.І. Бойко // Дніпро: ДДУВС, 2018. - 144 с. Режим доступу: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3720/1/%d0%9f%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20%d0%a6%d0%97%20%d1%83%20%d1%81%d1%85%d0%b5%d0%bc%d0%b0%d1%85%20%d0%bd%20%d0%bf%d0%b5%d1%87%d0%b0%d1%82%d1%8c.pdf>
10. Березуцький В.В. Безпека людини у сучасних умовах / В.В. Березуцький, Н.Л. Березуцька, А.О. Богодист та ін. // Монографія. За заг. ред. проф. В.В. Березуцького. – Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. – 208 с.
11. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі. Загальні вимоги. / Д.В. Зеркалов // Навч посіб.- К.: РВВ «Київський політехнічний інститут», 2011. – 104с.
12. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту / В.О. Васійчук, В.Є. Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк // Навч. посібник. – Львів, 2010.- 384 с.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, ресурси Інтернету.

Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів – відсутнє.

Дистанційний курс «Безпека: Охорона праці в галузі. Цивільний захист», який розміщено у програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ (<https://el.puet.edu.ua/>).